

RAPPORTAGE EN ADVIES VAN INFORMATEUR PIERRE BOS

Aan de raad van de gemeente Bernheze

Geachte raadsleden,

Op 17 februari 2022 hebben de lijsttrekkers van de zeven politieke partijen in de gemeente Bernheze een opdracht voor de informateur vastgesteld. Het doel van deze opdracht is om advies uit te brengen over de haalbaarheid van een stabiel college en op basis van verkenning aan te geven wat voor een college de voorkeur geniet. De uitgangspunten zijn:

- recht doen aan de verkiezingsuitslag
- komen tot een sterk en stabiel gemeentebestuur
- dit bereiken via een transparant proces

Ik heb op basis van het duidingsdebat op 22 maart en de afzonderlijke gesprekken met de zeven politieke partijen op 23, 24 en 25 maart een inventarisatie op hoofdlijnen gemaakt van onderwerpen waarover overeenstemming bestaat en onderwerpen waarover verschillen van inzicht zijn.

Vervolgens heb ik geanalyseerd welke inhoudelijke programmering en wijze van collegevorming mijns inziens kunnen rekenen op brede steun. Tot slot geef ik advies over wat voor een college het meest kansrijk is om de raadsperiode het bestuur te vormen.

KERNPUNTEN EN ONTWIKKELINGEN

Tijdens de afzonderlijke gesprekken met de zeven politieke partijen heeft elke partij benoemd wat voor haar de beleidsmatige prioriteiten zijn, wat in haar ogen de grootste uitdaging voor Bernheze is en over welke onderwerpen u anders denkt dan de andere partijen. Ik heb ook met u gesproken over de “Staat van Bernheze” en de democratische kwaliteit in Bernheze. In bijlage 1 treft u een inventarisatie van de reacties aan. Daarnaast is van elk afzonderlijk gesprek een verslag gemaakt. Deze verslagen zijn als bijlage 2.1 tot en met 2.7 toegevoegd aan deze rapportage.

In de opsomming welke aandachtsgebieden in ieder geval aan de orde dienen te komen, zijn dertien onderwerpen genoemd. Van de beleidsmatige prioriteiten laat u zeven aandachtsgebieden ten minste drie maal of vaker aan de orde komen. Op hoofdlijnen wilt u dat de komende jaren voor de inwoners van uw gemeente Bernheze ingezet wordt op:

- woningbouw (woonvisie)
- dienstverlening (organisatie)
- energietransitie (duurzaamheid)
- landbouwtransitie (omgevingsvisie)
- sociaal domein (betaalbaarheid zorg)
- gezondheid (lucht) en
- participatie (visie)

U ziet allen de meerwaarde van het document de “Staat van Bernheze”. In haar schrijven van 21 maart 2022 wijst uw burgemeester Marieke Moorman o.a. op het document de “Staat van Bernheze”. Dit document maakt de kansen en uitdagingen waar Bernheze voor staat op een heldere manier inzichtelijk. De dertien prioriteiten die door u aan de orde zijn gesteld passen mijns inziens naadloos binnen de vijf maatschappelijke opgaven die zijn genoemd;

1. leefbare kernen
2. gezonde zorgzame gemeente
3. klimaatbestendig, biodivers en circulair
4. duurzame landbouw en economie
5. veilige en weerbare samenleving

U hebt geen breekpunten of niet-onderhandelbare onderwerpen voor de coalitiebesprekingen aan de orde gesteld. Tijdens de gesprekken is meerdere keren nadrukkelijk bepleit om onderwerpen waarover duidelijk verschil van uitgangspunten en inzichten tussen de politieke partijen (kunnen) bestaan, te agenderen voor de komende raadsperiode. Gesuggereerd is om daarbij de BOB-methode toe te passen: eerst beeldvorming, vervolgens oordeelsvorming en tenslotte besluitvorming. Voor de inwoners van de gemeente Bernheze stimuleert het mogelijk om de gang naar de stembus te maken omdat zij inzicht hebben in de verschillen tussen de politieke partijen. Bestaat de mogelijkheid om ook andere onderwerpen of thema's op een soortgelijke manier met inwoners of inwonersgroepen te organiseren? Komt dat de democratische kwaliteit van een besluitvormingsproces ten goede? U hebt kenbaar gemaakt de werkgroep democratische kwaliteit hierin de komende tijd nadrukkelijk te zullen steunen.

Op basis van de genoemde prioriteiten constateer ik dat het CDA nadrukkelijk aandacht besteedt aan de thema's financiën en organisatie. Ook andere politieke partijen Lokaal (gemeentefonds), SP (moderniseren), Progressief Bernheze (gemeentefonds), VVD (uitdagingen, onzekerheden) en 50PLUS (dienstverlening) hebben aandacht voor de financiën en organisatie van de gemeente Bernheze. Ze brengen deze thema's echter onder de aandacht middels het document de "Staat van Bernheze" en bij ontwikkelingen.

Een schematische inventarisatie van de genoemde kernpunten en ontwikkelingen:

		CDA	Lokaal	D66	SP	Progressief Bernheze	VVD	50PLUS
1.	woningbouw	1	1	2	1	3	1	1
2.	dienstverlening / organisatie	2					5	3
3.	financiën	3						
4.	energietransitie / verduurzaming / RES	4	3	3	4	4	4	
5.	buitengebied / omgevingsvisie / landbouwtransitie	4	4	3	3			
6.	zorg / sociaal domein	5	2		2		3	
7.	burgerparticipatie / bestuurlijke vernieuwing		6	4		5		
8.	gezondheid / gezonde leefomgeving / luchtkwaliteit		2	1		1		4
9.	regio / zelfstandigheid		5	5				
10.	vergroenen					2		
11.	gemeenschapshuizen				5			
12.	veiligheid						2	
13.	seniorenbeleid							2

COLLEGEVORMING

Tijdens de afzonderlijke gesprekken heeft u ook met mij gedeeld hoe u zelf denkt over de collegevorming. De inventarisatie hiervan is weergegeven in bijlage 1.

Beschouwing

De meest logische combinatie van partijen op basis van de verkiezingen om een college te vormen start bij het “blok” CDA en Lokaal. De partijen D66, SP, Progressief Bernheze, VVD en 50PLUS maken allen kenbaar de derde aansluitende partij te willen zijn. Een college gebaseerd op drie partijen heeft ook nadrukkelijk de voorkeur. Partijen sluiten elkaar niet uit en van vervelende, versturende gevoeligheden is geen sprake. Vanuit het “blok” CDA en Lokaal worden respectvolle woorden uitgesproken naar de SP voor de nette samenwerking in de afgelopen periode. Daarnaast wordt vanuit het “blok” CDA en Lokaal kenbaar gemaakt dat bestuurlijke vernieuwing nu aan de orde kan zijn. De argumentatie van de vijf partijen D66, SP, Progressief Bernheze, VVD en 50PLUS om bestuurlijke verantwoordelijkheid te mogen dragen en in het college aan te kunnen sluiten, snijden vanuit ieders eigen perspectief hout. Kortom vanuit het “blok” CDA en Lokaal is elke combinatie met een van de vijf partijen mogelijk.

Scenario's in samenwerken uitgaande van een college van drie partijen en op basis van de verkiezingsuitslag:

7 + 5 + 3	CDA	Lokaal	D66
7 + 5 + 3	CDA	Lokaal	SP
7 + 5 + 2	CDA	Lokaal	Progressief Bernheze
7 + 5 + 2	CDA	Lokaal	VVD
7 + 5 + 1	CDA	Lokaal	50PLUS

ADVIES

Besturen betekent keuzes maken. Ik ga daarvoor terug naar de uitgangspunten:

- doe recht aan de verkiezingsuitslag
- kom tot een sterk en stabiel gemeentebestuur en
- bereik dit via een transparant proces.

Op basis van mijn verkenning beveel ik u een college van CDA, Lokaal en D66 aan.

Bijlagen:

1. inventarisatie kernpunten/ontwikkelingen en collegevorming
2. verslagen van de zeven afzonderlijke gesprekken